

Svenska kyrkan
Kyrkokansliet

Uppsala 26 mars 2004
Handläggare: Erik Nordin

Ks 2003:0047

Regeringen
Kulturdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Svenska kyrkans redovisning för år 2003 angående de kyrkliga kulturvärdena och användningen av den kyrkoantikvariska ersättningen

Svenska kyrkan får med anledning av vad som sägs i överenskommelsen mellan staten och Svenska kyrkan i februari 2000 och villkor i regeringsbeslut Ku2002/2702/Sam angående anslag 28:27 lämna följande redovisning, på Kyrkostyrelsens uppdrag antagen av Kyrkofondens styrelse den 15 mars 2004.

Uppdraget

Citeras ur överenskommelsen staten – Svenska kyrkan februari 2000:

”Svenska kyrkan skall årligen inlämna en redovisning till regeringen (kulturdepartementet) i frågor som rör de kyrkliga kulturvärdena. Av redovisningen skall bl.a. framgå hur den kyrkoantikvariska ersättningen har använts och vilka resultat som har uppnåtts. Vidare skall redovisningen innehålla en redogörelse avseende kompetens i frågor som rör förvaltningen av de kyrkliga kulturminnena samt tillgänglighet till de kyrkliga kulturminnena. Även överlåtelse och rivningar av kyrkobyggnader samt nybyggnad av kyrkobyggnader skall redovisas. Redovisningen skall göra det möjligt att bl.a. göra en uppföljning och utvärdering av den kyrkoantikvariska ersättningen från såväl ekonomisk som antikvarisk synpunkt. Vidare skall den ge en överblick och möjlighet att följa upp hur kraven på kompetens respektive tillgänglighet enligt 2 och 3 §§ har tillgodosetts.

Redovisningen skall avse såväl central som regional nivå och skall dessutom innehålla en sammanfattande bedömning. Redovisningen skall lämnas till regeringen (Kulturdepartementet) senast den 1 mars varje år, med början år 2001. I fråga om den kyr-

Svenska kyrkan

Postadress: 751 70 Uppsala. Besöksadress: Sysslomansgatan 4
Telefon: 018-16 95 00. Telefax: 018-16 96 40. Internet: www.svenskakyrkan.se

koantikvariska ersättningen skall redovisningen lämnas första gången år 2003.” (1 mars har i regleringsbrevet ändrats till 1 april.)

Sammanfattande bedömning

Svenska kyrkan konstaterar att arbetet med att fördela den kyrkoantikvariska ersättningen nu löper rutinmässigt, och att engagemanget och arbetsinsatserna på olika nivåer är omfattande. Stiften skaffar sig efterhand kompetens och söker sig i samarbete med kulturmiljövården arbetsformer som målmedvetet skall nyttiggöra pengarna för de avsedda ändamålen. Ett viktigt led i detta är arbetet med vård- och underhållsplanering som har kommit en bit på väg, och den pågående processen utvärderas nu i samarbete med Riksantikvarieämbetet.

Samarbetet mellan kyrkans och kulturmiljövårdens företrädare är överlag mycket gott. Samrådsgruppernas aktivitet ökar och stöder arbetet och skapar samförstånd. Arbetet hämmas av resursbrist och i någon mån brister i lagstiftningen. Stiften är på god väg men vissa har inte alltid tillsatt tillräckliga personalresurser för arbetet. Det tekniska systemet för hantering av beslut och betalningar, PHS, är ännu inte helt färdigutvecklat och intrimmat och det finns brister i ajourhållningen som beräknas vara övervunna under 2004, när systemet nu börjar användas för utbetalningar. Behovet av ersättning dokumenteras av att den av länsstyrelserna tillstyrkta ansökningsvolymen vida överstiger tillgängliga medel. Bl.a. brist på hantverkare och konsulter och svårigheter för församlingarna att finansiera sin andel av kostnaderna gör att genomförande av insatser ofta drar ut på tiden, vilket gör att det fortfarande finns en viss eftersläpning i förbrukningen av anslaget. För att hinna i kapp har stiften från 2003 tilldelats beslutsramar som överstiger anslaget.

Underlag för redovisningen av regionala förhållanden

- Svenska kyrkans projekthanteringssystem (PHS) används för ärendehantering, beslutsredovisning, statistikproduktion och från 2004 även för ekonomihantering av kyrkoantikvarisk ersättning. Ännu har stiften inte hunnit ikapp med all inläggning av uppgifter i systemet, varför vissa brister i statistikuttag förekommer.
- En enkät har under januari/februari besvarats av stiften, och en begränsad kompletterande enkät av huvuddelen av länsstyrelserna. Se även *bilaga 1*.
- Konferenser och täta löpande kontakter under året med stifts- och länsstyrelsehandläggare.
- De regionala samrådsgruppernas rapportering till centrala samrådsgruppen.

Centrala samrådsgruppen och de regionala samrådsgrupperna för det kyrkliga kulturarvet

Rapport från Centrala samrådsgruppen:

Sammansättningen av Centrala samrådsgruppen för det kyrkliga kulturarvet har förändrats under år 2003 då f. riksantikvarien Erik Wegraeus har gått i pension och överantikvarie Christina von Arbin har övergått till annan tjänst. Riksantikvarieämbetet företräds nu av den nya riksantikvarien Inger Liliequist med den nye överantikvarien Per-Magnus Nilsson som ersättare samt av avdelningschef Sven Göthe, enhetschef Anita Bergenstråhle-Lind och 1:e antikvarie Ulf Gyllenhammar. Svenska kyrkan företräds av biskop Lars-Göran Lönnermark, kyrkojurist Lena Källgren Rommel, förbundsdirektör Torbjörn Zygmunt och fastighetskonsulent Märta Lilja. För kanslifunktionen svarar Svenska kyrkan genom planeringssekreterare Inger Göthson som även för protokoll över Centrala samrådsgruppens och arbetsutskottets sammanträden. Centrala samrådsgruppen har haft tre sammanträden under året och arbetsutskottet har haft tre sammanträden. Samarbetet mellan Svenska kyrkan och de antikvariska myndigheterna har fortsatt att utvecklas i en positiv riktning under 2003. Frågor om vård- och underhållsplanering har även under 2003 varit föremål för återkommande diskussioner i Centrala samrådsgruppen. Historiska museets bilddatabas *Medeltidens bildvärld* har diskuterats vid ett antal tillfällen med anledning av den oro som har kommit till uttryck i församlingarna för att databasen skulle kunna leda till att antalet stölder stiger. Samtal i frågan har förts mellan företrädare för Centrala samrådsgruppen och Historiska museet. Vid sitt sammanträde i januari fick samrådsgruppen en presentation av Svenska kyrkans fortsatta arbete med frågor om tillgänglighet till kyrkor, kyrkogårdar och andra kyrkliga lokaler för personer med särskilda behov. Vidare har Centrala samrådsgruppen samtalat om vikten av att det kyrkliga kulturarvet görs känt för en bredare krets. Ett av förslagen gällde att inspirera till att en landsomfattande satsning med utställningar på läns museerna och på Historiska museet skulle kunna genomföras inom en fyraårsperiod.

Den 14-15 maj 2003 anordnade Centrala samrådsgruppen i samarbete med den regionala samrådsgruppen i Skara stift den årliga konferensen om det kyrkliga kulturarvet i Skara. I konferensen deltog 110 personer som inbjudits från de regionala samrådsgrupperna, anställda vid Riksantikvarieämbetet och Kulturdepartementet samt anställda och förtroendevalda inom Svenska kyrkans nationella nivå. Första dagen ägnades åt studiebesök i de kulturhistoriskt intressanta kyrkorna Husaby, Forshem och Varnhem. Den andra dagen inleddes med en morgonbön i Skara domkyrka, som följdes av ett samtal om förändringar i ett kyrkorum. Vidare behandlades frågor om hur den kyrkoantikvariska ersättningen har använts. Hur man ansåg att villkoren för den kyrkoantikvariska ersättningen fungerade och vilka metoder som har använts för att sprida information från stiftet till församlingarna. Dagen avslutades med ett samtal om hur det kyrkliga kulturarvet skall exponeras. De årliga konferenserna har blivit en viktig plattform för utökad samverkan mellan Svenska kyrkan och kulturmiljövården.

De regionala samrådsgruppernas verksamhet följs regelbundet av Centrala samrådsgruppen genom den sammanställning av de viktigaste uppgifterna i de regionala samrådsgruppernas protokoll, som utarbetas av Centrala samrådsgruppens sekreterare. Därav framgår att frågor om den kyrkoantikvariska ersättningen och om vård- och underhållsplaner har stått i centrum för arbetet. Projekt med inventeringar och karakteriseringar fortsätter. Frågor om brandskydd och stölder i kyrkor har haft stor aktualitet. Seminarier och studiebesök i anslutning till planerade eller slutförda arbeten har genomförts. Ökande kontakter mellan de regionala samrådsgrupperna kan också noteras. Det kan konstateras att det samarbete som startade i och med bildandet av de regionala samrådsgrupperna har lett till ökad förståelse mellan Svenska kyrkan och de kulturvårdande myndigheterna genom de många möten som givit tillfälle till utbyte av kunskaper och gemensamt samråd.

Enkätresultat om samrådsgrupperna

Enkäten till *stiften* ger som helhet mycket goda vitsord vad gäller de regionala samrådsgruppernas arbete och aktivitet. Samrådsgrupperna anses även av *länsstyrelserna* vara mycket viktiga och utför ofta ett bra arbete, mer och mer inriktat på principiella frågor. Ökad kompetens från kyrkan efterlyses, stiftsantikvarien anses allmänt som en mycket viktig person, med betydelse långt utanför det snäva arbetet med kyrkoantikvarisk ersättning.

Samverkansprojekt kring det kyrkliga kulturarvet

Framtagande av grunddokument för kyrkorummet

Ett grunddokument som beskriver kyrkorummets teologi skall arbetas fram under åren 2003-2005. Arbetet syftar till ett dokument av rådgivande karaktär till stöd för församlingar och antikvariska myndigheter i samband med reparation, ombyggnader mm. av kyrkorum. Arbetet bedrivs på kyrkokansliet, Avdelningen för kyrkolivets utveckling, och sker i samverkan med Avdelningen för kyrkorätt och organisation, Svenska kyrkans kulturråd, Svenska kyrkans församlingsförbund och Riksantikvarieämbetet. Grunddokumentet beräknas vara klart i maj 2005.

Utvärdering av vård- och underhållsplanering

Vård- och underhållsplaneringen som nu kommit igång granskas av en gemensam granskningsgrupp, för att utveckla rådgivningen med syfte att vård- och underhållsplanerna skall bli bra och kostnadseffektiva. Särskilt skall metoder utvecklas för att få fram statistik om vårdsituationen och kostnaderna för framtida vård ur planerna.

Handbok "att bruka en kyrka"

Riksantikvarieämbetet har tilldelats medel av kyrkoantikvarisk ersättning för att utarbeta en handbok med arbetsnamnet att bruka en kyrka. Handboken skall ses som ett komplement till vård- och underhållsplanerna, innehållande generella enkla skötselråd för byggnad och inventarier, tillsammans med råd om hur den löpande skötseln och tillsynen kvalitetssäkras. Boken skall fritt tillställas alla kyrkans ekonomiska enheter, i samband med introduktionskurser hösten 2004. Arbetet sker under ledning av en gemensam ledningsgrupp.

Tillgänglighet

Tillgänglighet behandlades i enkäten till stiftet under de tre rubrikerna *Öppethållande*, *Information* och *tekniska åtgärder*. Stiftens kommentarer om öppethållande anger som allmänt omdöme att det är en viktig fråga, men att tillgängligheten i några fall har minskat på grund av rädsla för stölder. Ett stift har gjort en enkät om öppethållande som är under bearbetning. I många stift arbetar man med att utveckla informationen om kyrkorna, vanligast genom nya kyrkoberskrivningar. Det pågående inventeringsarbetet framhålls som ett viktigt underlag.

Vad gäller behov av tekniska åtgärder för tillgänglighet har få stift svarat. De som svarat har i allmänhet sagt att arbete pågår löpande, men att inga större grepp om frågan tagits. Vid konferensen i Visby i maj 2002 konstaterades att tillgängligheten för handikappade till kyrkor och övriga kyrkans lokaler bör finnas med i de vård- och underhållsplaner som skall tas fram.

Kompetens

Stiftet

Kyrkofondens styrelse har för ökade kostnader i samband med handläggning av kyrkoantikvarisk ersättning kompenserat stiftet genom höjt stiftsbidrag med 300 tkr per stift under åren 2002 till 2004. Efterhand har stiftet stärkt sin bemanning och även kompetens för arbetet med kyrkoantikvarisk ersättning och kulturhistoriska frågor. De har löst det på olika sätt. I 7 stift har stiftsantikvarier anställts för handläggning eller för inventeringsuppgifter, i andra har samarbetet med regionala museer eller andra konsulter förstärkts. Ett stift har i stället anställt en kyrkoingenjör med teknisk/antikvarisk kompetens.

I samtliga stift har diskussionen inom stiftet och med länsstyrelser/länsmuseer varit livlig om hur arbetet med inventering och vård- och underhållsplanering skall bedrivas. Engagemanget och den gemensamma diskussionen i dessa frågor måste i sig sägas innebära en betydande kompetenshöjning. Omfattning av arbetet inom stiftet samt förekomsten av stiftsantikvarier och motsvarande framgår av *tabell 1*.

Stift	Internfinansierat			Finansierat med KAE			Konsultinsats finansierad med KAE	
	Handläggning	Inventering/ planering/ information	Därav med antikvarisk kompetens	Handläggning	Inventering/ planering/ information	Därav med antikvarisk kompetens	Inventering/ planering/ information	Därav med antikvarisk kompetens
1 Uppsala	0,6			1		1		
2 Linköping	0,5			1		1		
3 Skara	0,6	0,15	0,75	1		1		
4 Strängnäs	0,75	0,25	1	0,67		0,67		
5 Västerås	1			0,25		0,25		
6 Växjö	0,8	0,2	0,5	0,5		0,5		
7 Lund	0,85	0,6	1					
8 Göteborg	0,54	0,12		0,6	0,52	1,06	2,75	2,25
9 Karlstad	0,25							
10 Härnösand	0,1	0,15	0,15	0,6	0,4	0,85	3,6	2,6
11 Luleå	0,8			0,25			5	4
12 Visby	0,3						3,5	0,2
13 Stockholm	0,25	0,1					0,65	0,65
Summa	7,34	2,57	2,65	1,3	4,59	5,33	15,5	9,7
Kyrkokansliet	1			0,8		0,5		
Summa	8,34	2,57	2,65	1,3	5,39	5,83	15,5	9,7

Tabell 1. Enkätuppgifter över stiftens årsverken för kyrkoantikvariska frågor under 2003

Kyrkokansliet

Under året har antikvarisk kompetens motsvarande en halvtid anlåtats för det konkreta arbetet med kyrkoantikvarisk ersättning. Utveckling av allmänna råd och redovisning av resultat av medelsfördelningen m.m. har stått i centrum. En diskussion inom kyrkokansliet har i samband med omorganisation påbörjats om hur frågor som rör kyrkorummet och kyrkobyggnaderna och de kulturhistoriska värdena skall hanteras centralt i Svenska kyrkan.

Utbildning

Riksantikvarieämbetet och Församlingsförbundet har anordnat kurser i vård- och underhållsplanering för förtroendevalda och fastighetsansvariga i församlingarna. Fem kurstillfällen i olika stift har genomförts under året med totalt 117 deltagare.

Kyrkokansliet har vidare anordnat seminarier och utbildning för stiftens handläggare, dels allmänt för att gemensamt följa upp arbetet med ersättningen, dels fortsatt utbildning i projekthanteringssystemet PHS.

Även i stiftens, länsstyrelsernas och i vissa fall de regionala samrådsgruppernas regi har utbildningsinsatser förekommit. Samarbetet på den regionala nivån har stor betydelse och insatser som stärker och ger service till utbildning på den regionala nivån bör prioriteras.

Antalet kyrkobyggnader

Förändringar 2000-2003 framgår av *bilaga 2*. Endast få kyrkor har avlysts eller tillkommit. Antalet skyddade kyrkor har ökat genom beslut av Riksantikvarieämbetet. 36 nyare kyrkor har sedan år 2000 skyddats enligt kulturminneslagen 4 kap. 4 §. Det centralt initierade arbetet med skydd av nyare kyrkor och begravningsplatser har därmed avslutats, och fortsatta insatser för skydd avvaktar lokala initiativ.

Bebyggelseregistret

Under året har Riksantikvarieämbetet i bebyggelseregistret lagt in grunddata för 2700 kyrkobyggnader, i de flesta fall även uppgifter från Sockenkyrkoprojektet. Ca 300 kyrkor återstår att föra in, i de flesta fall beroende på att ägo- och fastighetsförhållandena är oklara, och att de därmed inte kan registreras. Deras skyddsstatus kan inte alltid entydigt bestämmas utan utredningsinsatser. I vissa stift har material från arbetet med karaktärisering av kyrkobyggnader lagts in i registret, hittills för ca 200 kyrkor/begravningsplatser. Bebyggelseregistret länkas under 2004 till PHS, så att registrets uppgifter praktiskt skall kunna tjäna som bedömningsunderlag vid beslut om kyrkoantikvarisk ersättning, och så att statistikuppgifter tillgängliggörs Svenska kyrkan. För Svenska kyrkan är det av största vikt att arbetet med bebyggelseregistret och med Sockenkyrkoprojektet kan fortsätta, och att registret fortlöpande kompletteras och ajourförs. Nedskärningar inom Riksantikvarieämbetet har aviserats som inger farhågor om att detta inte kommer att kunna ske.

Kyrkoantikvarisk ersättning

Penningflödet

För åren 2002 – 2004 har ett beslutsutrymme för stiftens om totalt 421 mkr fördelats, varav 104 mkr reserverats för inventering och vård- och underhållsplanering. Detta överstiger anslaget för motsvarande tid med 121 mkr. Eftersom stiftens dispositionstid för att utnyttja ramen är tvåårig, och det tar tid att planera och genomföra byggprojekt är ramen satt med avsikt att den verkliga medelsförbrukningen efterhand skall närma sig anslaget. Vid 2002 års utgång hade således endast 32% av årets anslag förbrukats, medan vid 2003 års utgång 57% förbrukats av 2002-2003 års anslag. Förbrukningen av medel 2002-2003 framgår av *tabell 2*.

Stiftens har under året skaffat sig en betydligt utökad kompetens och målmedvetenhet i handläggningen. Arbetet med planering på stiftsnivå har utvecklats starkt under 2003.

Betydligt större ramar har också ställts till stiftens förfogande för 2003-2004, för att det ska bli möjligt att snabbt ta i anspråk de av riksdagen beslutade medlen. Det finns gott om ansökningar som ger underlag för att bevilja stora belopp, men ett problem är att de i flera fall inte är tillräckligt beredda vid ansökningstillfället. Beslutad ramtilldelning för åren 2002-2004 framgår av *tabell 3*.

Efterhand som den totala bilden av vårdbehovet klarnar bör de fördelade medlen mer styras efter behov och inte enbart efter ansökningar. Detta kan komma att kräva ännu mer aktiv handläggning från stiftens och centralt, och aktiva insatser inom ramen för samrådsgrupperna.

<i>Stift</i>	<i>Beslutad ram 2002-2003</i>	<i>Därav till inv. och VoU-plan.</i>	<i>Utbetalade medel 2002- 2003</i>	<i>Därav till stiftens egna projekt</i>
1 Uppsala	14 020	4 470	3 605	270
2 Linköping	22 790	6 565	7 523	201
3 Skara	16 840	6 551	5 932	1 518
4 Strängnäs	7 630	3 150	4 532	1 188
5 Västerås	14 910	1 970	5 363	0
6 Växjö	14 170	4 603	4 692	1 601
7 Lund	28 660	4 910	9 506	0
8 Göteborg	14 760	5 220	7 130	2 271
9 Karlstad	8 820	3 205	2 797	1 575
10 Härnösand	9 540	3 760	4 621	1 765
11 Luleå	14 140	4 460	8 359	2 714
12 Visby	12 510	1 470	9 616	1 047
13 Stockholm	17 210	3 170	8 301	532
Summa	196 000	53 504	81 977	14 682
Kyrkokansliet	4 000		3 027	
Totalt	200 000	57 504	85 004	14 682

Ramen för inv. och VoU-planering har i vissa fall höjts genom stiftens egna beslut.

Tabell 2. Medelsförbrukning 2002-2003 enl. bokslut

Stift	2002		2003		2004		2002-2004		
	Total ram	Därav inv, VoU-pl.	Total ram	Därav inv, VoU-pl.	Total ram	Därav inv, VoU-pl.	Total ram	Därav inv, VoU-pl.	Tkr per skydda d kyrka
1 Uppsala	2 420	270	11 600	4 200	11 000	4 000	25 020	8 470	98
2 Linköping	4 990	1 090	17 800	4 200	26 000	5 000	48 790	11 565	204
3 Skara	3 840	910	13 000	4 000	24 000	6 000	40 840	12 551	109
4 Strängnäs	1 530	550	6 100	2 600	20 000	5 000	27 630	8 150	165
5 Västerås	2 510	270	12 400	1 700	18 000	4 500	32 910	6 470	188
6 Växjö	3 270	1 370	10 900	2 400	11 000	2 600	25 170	7 203	93
7 Lund	9 460	910	19 200	4 000	36 000	6 500	64 660	11 410	132
8 Göteborg	5 060	2 720	9 700	2 500	19 000	5 000	33 760	10 220	106
9 Karlstad	2 620	1 550	6 200	1 100	9 000	1 900	17 820	5 105	121
10 Härnösand	1 340	360	8 200	3 200	14 000	4 000	23 540	7 760	130
11 Luleå	2 440	1 460	11 700	2 000	8 000	2 000	22 140	6 460	165
12 Visby	2 710	270	9 800	1 200	14 000	1 500	26 510	2 970	273
13 Stockholm	6 810	270	10 400	2 900	15 000	2 000	32 210	5 170	285
Summa	49 000	12 000	147 000	36 000	225 000	50 000	421 000	103 504	142
centralt	1 000		3 000				4 000		1
Summa	50 000	2 000	150 000	36 000	225 000	50 000	425 000	103 504	143

Tabell 3. Kyrkofondens fördelning av ram 2002-2004, tkr

Mål och resultat

För kyrkoantikvarisk ersättning har hittills endast ett mycket allmänt mål fastlagts, att medlen skall användas så att de ger största möjliga bevarandeeffekt. Insatser till inventering och långsiktig vårdplanering skall uppmuntras, bl.a. med syfte att möjliggöra mer preciserade mål för medelsanvändningen.

Statistik som visar resultat av insatta medel utarbetas genom PHS. I framtiden är avsikten att mer förfinade statistiska uttag skall kunna göras genom samkörning med uppgifter om kyrkorna och kyrkomiljöerna i bebyggelseregistret.

I *tabell 4 och 5* redovisas statistikuppgifter för av stiftens hittills beviljade insatser. Statistiken bygger på projekthanteringssystemet PHS som nu används av alla stift. Vissa brister finns fortfarande i införandet av statistikuppgifter, varför tabellernas siffror för tre stift, och särskilt klassningen av åtgärder, ännu är i viss mån osäker. Följande sammanfattande kommentarer kan lämnas till stiftens beslut om medel för åren 2002-2004.

Totalt redovisar stiftens beslut om 404 mkr, varav till inventering och vård- och underhållsplanering mm, 84 mkr. 49 mkr har gått till projekt stiftens själva administrerar och resterande 35 mkr till planer beställda av församlingarna.

Av de 284 mkr som gått till konkreta åtgärder har 171 mkr gått till åtgärder som klassificerats som restaurering/mer omfattande åtgärder, 61 mkr till vård av engångskaraktär, 36 mkr till konservering och 14 mkr till vård av underhållskaraktär. 2 mkr har gått till övriga åtgärder, bl.a. projektering.

Till skadeförebyggande åtgärder har använts 36 mkr, varav 25 mkr gått till stöld- och brandförebyggande åtgärder, 3 mkr till förbättrad förvaring av kyrkliga inventarier, 2 mkr till säkrare elinstallationer och 5 mkr till förbättrade värmesystem.

Fördelningen på olika slag av kyrkliga kulturminnen är följande. Av totalt beslutade 404 mkr har 292 mkr beviljats till insatser på kyrkobyggnader, 37 mkr till begravningsplatser, 35 mkr och till kyrkliga inventarier samt 10 mkr till kyrkotomter. 30 mkr har gått till övergripande åtgärder som inte klassificerats på objekt.

Stiften om arbetet med kyrkoantikvarisk ersättning

Av stiftens enkätsvar framgår att man fått in rutiner och också allmänt har skaffat sig mer sakkunskap i arbetet. Några stift påtalar att byråkratin kring ersättningssystemet är för omfattande, särskilt arbetet med projekthanteringssystemet, PHS och särskilt i förhållande till ärenden som rör mycket små ersättningsbelopp. Samtidigt kan konstateras att efterhand som stiftet får mer rutin och själva kan göra uttag ur systemet som de har nytta av för handläggningen ökar förståelsen för systemet. Hantering av så stora penningmängder som det är fråga om kräver stabila och väl fungerande system.

Länsstyrelserna om kyrkoantikvarisk ersättning

Enligt enkätsvaren uppvisar stift och länsstyrelser stor samsyn om tillämpningen av målet ”största möjliga bevarandeffekt”. Dock syns på andra punkter i svaren att det finns några principfrågor som kan vara konfliktskapande och som man också i några fall vill ha mer reglerade centralt. Det gäller dels var fokus i satsningarna skall ligga, på det som inte har inomkyrklig nytta, eller på det som skall användas på sikt, och dels om och hur hänsyn till församlingarnas ekonomiska förutsättningar skall tas, utan att ersättningen blir en utjämningsfaktor. Samarbetet stift/län fungerar allmänt bra, dock är ansökningarna fortfarande ofta inte tillräckligt beredda, tillstånd saknas t.ex. alltför ofta. Informationsbehovet till församlingarna är stort.

<i>Stift</i>	<i>Övergripande</i>	<i>Begravningsplatser</i>	<i>Kyrkobyggnader</i>	<i>Kyrkliga inventarier</i>	<i>Kyrkotomter</i>	<i>Totalt</i>
01 Uppsala stift	4 389	1 529	7 792	857		14 567
02 Linköpings stift	2 176	9 266	30 935	8 971	4 121	55 469
03 Skara stift	90	3 395	40 205	9 315	501	53 507
04 Strängnäs stift	310	1 708	25 042	4 527	440	32 026
05 Västerås stift	3 399	3 829	22 176	2 916	605	32 925
06 Växjö stift*		0	930	848		1 778
07 Lunds stift	1 000	2 880	69 062	385		73 327
08 Göteborgs stift	3 835	3 542	24 667	1 091		33 135
09 Karlstads stift	380	5 161	6 945	546		13 032
10 Härnösands stift	770	2 718	18 457	1 359	3 942	27 246
11 Luleå stift	7 460	1 070	13 000	75	300	21 905
12 Visby stift	400	1 250	8 793	2 414	266	13 123
13 Stockholms stift	5 473	864	24 140	1 733		32 210
Totalt	29 681	37 211	292 144	35 038	10 174	404 249

* Uppgifter saknas

Tabell 4. Stiftens beslut 2002-2004 fördelade på objekttyp, tkr

<i>Stift</i>	<i>Inventering, VoU-planering</i>	<i>Vård mm</i>	<i>Förebyggande</i>	<i>Information</i>	<i>Totalt</i>
01 Uppsala stift	5 017	8 013	1 537		14 567
02 Linköpings stift	16 616	29 039	9 706	109	55 469
03 Skara stift	7 821	40 694	4 991		53 507
04 Strängnäs stift	9 002	13 656	9 368		32 026
05 Västerås stift	6 566	24 156	2 203		32 925
06 Växjö stift*	165	1 613	0		1 778
07 Lunds stift	1 000	70 403	1 924		73 327
08 Göteborgs stift	9 607	22 735	793		33 135
09 Karlstads stift	3 150	9 782	100		13 032
10 Härnösands stift	10 488	15 130	1 629		27 246
11 Luleå stift	7 460	13 175	1 270		21 905
12 Visby stift		12 148	975		13 123
13 Stockholms stift	6 900	23 530	1 780		32 210
Totalt	83 791	284 073	36 276	109	404 249

* Uppgifter saknas

Tabell 5. Stiftens beslut 2002-2004 fördelade på åtgärd, tkr

Vård- och underhållsplanering, inventering

Insatser för inventering och vård- och underhållsplanering har prioriterats i ramfördelningen av kyrkoantikvarisk ersättning till stiftet. Ett långsiktigt program har antagits som innebär att i genomsnitt 60 tkr per skyddad kyrka avsätts för ändamålen under åren 2002-2005. Beloppet är satt med utgångspunkt att det i genomsnitt kostar 100 tkr att genomföra inventeringsinsatser enligt modell karaktäriseringsprojektet samt en övergripande vård- och underhållsplan för en normalkyrka, och att 60 % av denna kostnad skulle täckas med ersättningsmedel. Stiftet får själva planera hur arbetet skall genomföras. Riksantikvarieämbetet i samarbete med Forsamlingsförbundet medverkar med metodutveckling. För den övergripande inventeringsinsatsen har det s.k. karaktäriseringsprojektet angivit en metod, antagen i de flesta stift. Vård- och underhållsplaneringen skall ge förutsättningar för en god och kostnadseffektiv fastighetsskötsel, med hänsyn till de kultur-historiska värdena, och ge underlag för prioriteringar av ersättning till konkreta åtgärder. Den skall också tjäna som underlag för långsiktiga bedömningar om kostnader och särskilt kulturhistoriska merkostnader för värden av det skyddade kyrkliga kulturarvet.

Detta ställer stora krav på enhetlighet i vård- och underhållsplanedokumentet. En uppföljning av det pågående arbetet har påbörjats i samarbete med Riksantikvarieämbetet för att ge råd och anvisningar om hur arbetet lämpligen skall bedrivas och redovisas. I *bilaga 3* ges en bild grundad på bl.a. enkätfrågor till stiftet av hur långt arbetet med stiftsövergripande arbete, karaktärisering, vård- och underhållsplanering och andra planeringsinsatser fortskridit vid 2003 års utgång.

Stiftet och Länsstyrelserna om VoU-planeringen

Av enkätsvaren framgår att *stiftet* arbetar mycket olika men i de flesta fall mycket aktivt med planeringen. Det schablonmässigt satta ersättningsbeloppet 60 tkr per kyrka anses i flera stift vara väl lågt. VoU-planeringen och tillhörande karaktärisering av de kulturhistoriska värdena ses av *länsstyrelserna* som en mycket viktig del i processen och att det är en riktig prioritering att stödja arbetet. Planeringens resultat anser länsstyrelserna dock att de ännu inte har underlag att bedöma. Få planer finns ännu färdiga.

Central hantering

Den centrala hanteringen av kyrkoantikvarisk ersättning har under år 2003 omfattat följande moment:

- Beredning av rambeslut och uppföljning ekonomiskt och resultatmässigt, enligt fastlagt schema för årscykeln för ersättningssystemet,
- Fortsatt översyn av *allmänna råd* till de av kyrkofonden antagna villkoren för kyrkoantikvarisk ersättning,

- *Fortsatt utveckling av PHS* för kyrkoantikvarisk ersättning, *utbildning* av stiftens handläggare, omarbetning av handbok för PHS-användare samt utveckling av rapporter i PHS,
- Informations- och kontaktseminarier med stiftshandläggarna två gånger per år, samt löpande kontakt och rådgivning till stiftshandläggarna,
- Ajourhållning av information om kyrkoantikvarisk ersättning och vård- och underhållsplanering på kyrkofondens hemsida,
- Initiativ har tagits till ett antal centrala riksövergripande projekt, i samarbete med kulturmiljövårdande organ, bl.a.
  - Utvärdering av vård- och underhållsplanering
  - Särskild satsning på domkyrkor och andra större objekt
  - Skötselhandbok
  - Fortsatt utveckling av kurser i vård- och underhållsplanering
- Initiativ till överläggningar inom Svenska kyrkan om ansvar och organisation för kyrkoantikvariska frågor.

I *tabell 6* redovisas vilka kostnader av kyrkoantikvarisk ersättning som gått till utvecklingsmoment i arbetet centralt. Årets aktiviteter framgår också av kalendarium, *bilaga 4*.

<i>Åtgärd</i>	<i>2002, tkr</i>	<i>2003, tkr</i>	<i>Anm</i>
Anlitande av kulturhistorisk expertis	287	330	Konsult
PHS-utveckling av särskild version för kae	1 046	479	Utvecklingskostnad, huvudsakligen konsult
Kurser i vård- och underhållsplanering	476		Även utvecklingskostnad, framtagning av kursunderlag
Anbudsunderlag för vou-plan	163		Konsultkostnad
Infomaterial, broschyr och pärm	227	18	Tryckning, bindning distribution
Summa	2 200	827	

Tabell 6. Centrala planerings- utrednings- och infoinsatser bekostade av KAE

Frågor att uppmärksamma regeringen på

Tillstånd enligt kulturminneslagen

I församlingarnas ansökningar har det ofta funnits brister som gjort att de inte kunnat behandlas. I många fall har t.ex. inte länsstyrelsens tillstånd förelegat, ibland har de ansökta arbetena varit helt okända för länsstyrelsen och arbetena inte beskrivna i ansökan. Remissarbetet har därmed krävt stora arbetsinsatser av länsstyrelsen. Samtidigt är det förståeligt om församlingarna inte vill bekosta de fullständiga hand-lingar som krävs för länsstyrelsens beslut innan det står klart att medel kommer att beviljas. Någon form av uppdelad beslutsprocess, som i dag inte finns förutsatt i kulturminneslagen skulle kunna råda bot på denna situation. Frågan om detta kräver ändring i kulturminneslagen bör utredas.

Stölder av kyrkliga inventarier

De systematiska stölderna av kyrkliga inventarier som skett på senare år har uppmärksammats. Församlingsförbundet har åtagit sig att ansvara för att ett register över stulna föremål upprättas och ajourförs. Detta aktualiserar behovet av fungerande registersystem och dokumentation av de kyrkliga inventarierna. Kulturminneslagens regler om inventarieförteckning är i vissa stycken omodern och kontraproduktiv.

Kulturminneslagen innehåller ett villkor om att inventarieförteckning vid varje över synstillfälle skall tillställas länsstyrelsen. (KML 4 kap. 8§) Bestämmelsen är i princip bra, den ger Länsstyrelsen en möjlighet att kontrollera att inventarieför-teckningar upprättas och ajourhålls på det sätt lagen föreskriver. Men eftersom dessa inventarieförteckningar inte kan sekretessbeläggas har det ansetts utgöra en risk för ökade stölder om de finns samlade på ett ställe där det är lätt att begära fram dem. Bestämmelsen har därför inte fungerat som avsett, endast ett fåtal inventarieförteckningar har sedan bestämmelsen kom till levererats till länsstyrelserna.

Mest ändamålsenlig skulle en ändring i sekretesslagen vara, som möjliggör sekretessbeläggning av handlingar som kan underlätta brott som innebär att kulturhistoriskt värdefull egendom förfars. Om inte detta är möjligt bör en ändring i kulturminneslagen övervägas, som innebär rapportskyldighet till länsstyrelsen, men inte överlämnande av inventarieförteckning. Eftersom Svenska kyrkan tillämpar samma sekretessregler som staten i dessa avseenden skulle en ändring i sekretesslagen ha verkan även på kyrkans möjligheter att samlat arbeta med kunskap och vårdplanering vad gäller de kyrkliga inventarierna.

Kulturmiljövårdens organisation, resurser och kompetens

Inom Svenska kyrkan pågår på olika nivåer en diskussion hur ett mer långsiktigt ansvarstagande för det kyrkliga kulturarvet skall organiseras. Diskussionen är som

framgått av redovisningen livlig även inom de regionala samrådsgrupperna. Att det handlar om ett gemensamt ansvarstagande, där den offentliga kulturmiljövården har och framgent skall ha ett stort ansvar, för spetskompetens, för överblickar och för en välbalanserad tillämpning av kulturminneslagen står helt klart. Att kyrkan därtill skall utveckla kompetensen inom den professionella förvaltningen av kulturarvet och att detta kräver ökade insatser på alla nivåer är också klart och fastslaget i överenskommelsen mellan staten och Svenska kyrkan. Det är fråga om ett arbete där båda parter insatser i ett nära samarbetet behövs för ett gott resultat. Svenska kyrkan ser därför med oro på de neddragningar inom det kyrkoantikvariska området som nu förebådas inom Riksantikvarieämbetet.

Bertil Persson
Ordförande
Kyrkofondens styrelse

Marie Hård
Enhetschef
Kyrkofondsenheten

Kopia för kännedom

Kyrkostyrelsen
Riksantikvarieämbetet
Samtliga länsstyrelser, kulturmiljö
Samtliga läns museer
Samtliga stift
Svenska kyrkans församlingsförbund

Bilaga 1. Sammanfattning av enkätsvar från stift och länsstyrelser

Samrådsgrupperna

Enkäten till *stiften* ger som helhet mycket goda vitsord vad gäller de regionala samrådsgruppernas arbete. Samrådsgrupperna gör studiebesök, inom och i något fall utom stiftet, och en fruktbar diskussion förekommer, av stor betydelse även för utvecklande av principer för kyrkoantikvarisk ersättning, även om det i något fall påtalas att gruppen är väl stor. I några stift redovisas arbetsgrupper för speciella frågor.

Samrådsgrupperna anses av *länsstyrelserna* vara mycket viktiga och utför ofta ett bra arbete, mer och mer inriktat på principiella frågor. I några fall kritiseras att det ännu är mer fråga om allmänna samtal än om organiserande av aktivt samarbete. Ökad kompetens från kyrkan efterlyses, stiftsantikvarien anses allmänt som en mycket viktig person, med betydelse långt utanför det snäva arbetet med kyrkoantikvarisk ersättning. Samtidigt som nyttan av informella samråd och samarbete framhävs talar några län om vikten av att hålla isär rollerna, och inte avstå från att framföra det egna ansvarsområdets synpunkter.

Tillgänglighet

Tillgänglighet behandlades i enkäten till stiftet under de tre rubrikerna *Öppethållande*, *Information* och *tekniska åtgärder*. Stiftens kommentarer om öppethållande anger som allmänt omdöme att det är en viktig fråga, men att tillgängligheten i några fall har minskat på grund av rädsla för stölder. Ett stift har gjort en enkät om öppethållande som är under bearbetning. I många stift arbetar man med att utveckla informationen om kyrkorna, vanligast genom nya kyrkoberskrivningar. Det pågående inventeringsarbetet framhålls som ett viktigt underlag.

Vad gäller behov av tekniska åtgärder för tillgänglighet har få stift svarat. De som svarat har i allmänhet sagt att arbete pågår löpande, men att inga större grepp om frågan tagits. Vid konferensen i Visby i maj 2002 konstaterades att tillgängligheten för handikappade till kyrkor och övriga kyrkans lokaler bör finnas med i de vård- och underhållsplaner som skall tas fram.

Kyrkoantikvarisk ersättning

Stiften

Enligt enkätsvaren har stiftet nu fått in vissa rutiner och har också allmänt skaffat sig mer sakkunskap i arbetet. Några stift påtalar att byråkratin kring ersättningssystemet är för omfattande, särskilt arbetet med projekthanteringssystemet PHS, och särskilt i förhållande till ärenden som rör mycket små ersättningsbelopp. Samtidigt kan konsta-

teras att efterhand som stiftet får mer rutin och själva kan göra uttag ur systemet som de har nytta av för handläggningen ökar förståelsen för systemet. Hantering av så stora penningmängder som det är fråga om kräver stabila och väl fungerande system.

Länsstyrelserna

Enligt enkätsvaren finns inga principiella konflikter mellan staten och kyrkan vad gäller fördelning av kyrkoantikvarisk ersättning, stift och länsstyrelser uppvisar stor samsyn om tillämpningen av målet ”största möjliga bevarandeeffekt”. Dock syns i enkätsvaren på andra punkter att det finns några principfrågor som kan få betydelse och som man i några fall vill ha mer reglerade centralt. Det gäller dels var fokus i satsningarna skall ligga, på det som inte har inomkyrklig nytta eller på det som skall användas på sikt, och dels om och hur hänsyn till församlingarnas ekonomiska förutsättningar skall tas, utan att ersättningen blir en utjämningsfaktor.

Samarbetet inför beslut anses oftast – men inte alltid – fungera bra, viss intern informationsbrist påtalas liksom att länsstyrelserna har svårt att hinna behandla remissen från stiftet, mycket beroende på att ansökningarna fortfarande i alltför hög grad avser sådant som inte tidigare presenterats för länsstyrelsen, än mindre har beviljats tillstånd.

Behovet av ytterligare mycket mer information till församlingarna framförs, om vad ersättningen kan gå till, om tillståndsplikt etc., även om det i de flesta stift beskrivs att konferenser och andra informationssatsningar genomförs. Flera län påtalar angelägenheten i att sådana insatser sker genom stiftet och i direkt samarbete med länsstyrelse/länsmuseum.

Vård- och underhållsplanering

Stiftet

Av enkätsvaren framgår att stiftet arbetar mycket olika men i de flesta fall mycket aktivt med planeringen. Det schablonmässigt satta ersättningsbeloppet 60 tkr per kyrka anses i flera stift vara väl lågt. Några stift påtalar att den mall som framtagits för planeringen är väl ambitiös och inte kan följas. Enklare och mer effektiva modeller väljs. Enkäter inom stiftet för att få en överblick över vård- och underhållsbehovet har utförts i Göteborgs och Stockholms stift. Råd och riktlinjer för utarbetande av vård- och underhållsplaner har antagits av Göteborgs, Lunds och Växjö stift. Uppsala, Härnösands och Luleå stift organiserar arbetet direkt från stiftet.

Länsstyrelserna

VoU-planeringen anser länsstyrelserna att de ännu inte har underlag att bedöma. Få planer finns ännu färdiga. Behovet av att planerna är relativt likformiga och att de duger till överblickar och helhetsanalys, liksom risken för att de blir för dyra och

komplicerade instrument påtalas. Mer precisa anvisningar från riksnivå för denna arbetsuppgift efterfrågas. Samtidigt som nästan alla länsstyrelser talar för nödvändigheten av att vård- och underhållsplaner kommer till stånd, och att dessa fungerar i församlingarnas arbete säger några län att det går för fort, metodutvecklingen är inte tillräckligt klar. Vissa oklarheter om hur planerna behandlas formellt påtalas, Vissa län vill godkänna dem som en del i en process som styr kommande tillståndspliktiga åtgärder, medan andra klagar på att de inte får planerna för ett slutligt samråd eller har möjlighet att följa processen tillräckligt nära.

Bilaga 2. Enkätuppgifter om förändringen av antalet kyrkor 2000-2003

Nya invigda kyrkor

- 2000 Kummelby kyrka, Sollentuna församling, Stockholms stift
 2001 Bagarmossens kyrka, Skarpnäcks församling, Stockholms stift
 Furulund, Göteborgs stift
 2002 Sjöstadskapellet, Sofia församling, Stockholms stift
 Viskans kapell, Göteborgs stift

Nya invigda begravningsplatser

- 2003 Hossmo, Växjö stift

Kyrkor, skyddade enligt KML, tagna ur bruk efter 2000-01-01 som kyrkor men fortsatt förvaltade inom kyrklig ekonomisk enhet

- Odarslövs kyrka, Lunds samf, Lunds stift, avlyst
 Maglarps nya kyrka, Lunds stift, avlyst
 Örja kyrka, Landskrona samf, Lunds stift, endast stängd
 Östra Nöbbelövs kyrka, Simrishamns samf, Lunds stift, endast stängd

Kyrkor, skyddade enligt KML, försålda e.d. till ägare utanför Svenska kyrkan

- S:t Ibbs nya kyrka, Lunds stift, såld till Statens fastighetsverk

Kyrkor, skyddade enligt KML, rivna eller på annat sätt försvunna

- 2002 Ryssby, Växjö stift, brunnen, dock under återuppbyggnad.

Kyrkor skyddade enligt KML genom särskilt beslut av Riksantikvarieämbetet

2000	0
2001	14 st
2002	20 st
2003	2 st

Bilaga 3. Arbetsläget för inventeringsinsatser, karaktärisering och vård- och underhållsplanering

Karaktäriseringar

<i>Stift</i>	<i>Antal färdiga, för vou an-tagna av för-valtare</i>	<i>Antal i princip "färdigställda"</i>	<i>Antal beviljade, "pågående"</i>	<i>Antal planerade 2004-2005</i>	<i>Anm</i>
<i>Karaktärisering, begravningsplats</i>					
2 Linköping			50	60	
6 Växjö				80	
8 Göteborg	5		3	104	Kurs. Anger inventeringar
Summa	5	0	53	244	
<i>Karaktärisering, kyrka</i>					
2 Linköping	4	10	20	160	Kurs. Anger ungefär
6 Växjö		100			
8 Göteborg	5				
10 Härnösand		76	65	68	
11 Luleå	20	30		30	Utförs av länsstyrelsen
Summa	29	216	85	258	
<i>Karaktärisering, kyrka och begravningsplats</i>					
1 Uppsala	33	18	43	80	Ingår i Vou-planerna
3 Skara	135	142		107	
4 Strängnäs		87	49	33	
5 Västerås		15	135		
8 Göteborg	5	100	323	400	
9 Karlstad			50	100	
13 Stockholm			15	94	
Summa	173	362	615	814	

Vård- och underhållsplaner

<i>Stift</i>	<i>Antal färdiga, för vou an- tagna av för- valtare</i>	<i>Antal i princip "färdigstäl- da"</i>	<i>Antal bevilja- de, "pågåen- de"</i>	<i>Antal plane- rade 2004- 2005</i>	<i>Anm</i>
<i>Vård- och underhållsplan, begravningsplats</i>					
1 Uppsala		6			
2 Linköping			5	80	
3 Skara	5	50			
5 Västerås			1		
6 Växjö			5		
7 Lund				2	
8 Göteborg				2	
11 Luleå				10	
13 Stockholm	5		1	1	
summa	10	56	12	95	
<i>Vård- och underhållsplan, kyrka</i>					
2 Linköping	4	10	20	160	
3 Skara	1		120		
5 Västerås	7				
6 Växjö				20	
7 Lund		8	25	202	
8 Göteborg	4		37	99	
9 Karlstad			40		
13 Stockholm	23	4	11	8	
Summa	39	22	253	489	
<i>Vård- och underhållsplan, kyrka och begravningsplats</i>					
1 Uppsala	33	18	43	80	
4 Strängnäs	30				
5 Västerås	9	15	55	57	
6 Växjö			10	200	
8 Göteborg	2	144			
10 Härnösand		2			
11 Luleå	40	60	40	30	planerade är fördjupade
12 Visby		2	12	28	
13 Stockholm			11	2	
Summa	114	241	171	397	

Övriga inventeringar/planer

<i>Stift</i>	<i>Antal färdiga, an- tagna</i>	<i>Antal i princip ”färdigställda”</i>	<i>Antal beviljade, ”pågående”</i>	<i>Antal planerade 2004-2005 Anm</i>
2 Linköping				
Skadeinv. Inventarier		55	95	86
K-hist. inv. kyrkor/kapell miljöer			63	63
K-hist. inv. begravningsplatser			92	87
Skadeinv. bogårdsmurar		71	170	
Skadeinv. äldre kalkmåleri			55	
3 Skara				
Säkerhetsinv.				X Planeras för hela stiftet
4 Strängnäs				
Brandinventering/åtgärdsplan			x	Beslutad för hela stiftet
5 Västerås				
Vou inventarier				7
6 Växjö				
Skadeinv. Inventarier		280		
8 Göteborg				
Trädvårdsplaner			9	
10 Härnösand				
Säkerhetsinv.	50	64	44	
Byggteknisk inventering		50	65	68
11 Luleå				
Säkerhetsinv. Fördjupad				10
12 Visby				
Inventarieinventering	44	40		16 Även ödekyrkor ingår
13 Stockholm				
Inv. av vård/restaureringsbehov kyrkor	23	10	11	

Inkomna övergripande inventerings/vårdplaneringsdokument

<i>Stift</i>	<i>Dokument</i>	<i>datum</i>
6 Växjö	Förslag till mall för vård- och underhållsplan	2003-10-27
6 Växjö	Vård och underhållsplanering Råd och anvisningar från Växjö stift 2003	Ant. av stiftsstyr. 2003-12-11
6 Växjö	Skadeinventering Växjö stift, slutrapport med analys och strategier. Jönköpings läns museum (kyrkliga inventarier)	2003
7 Lund	Föreskrifter för upprättande av vårdplan med vårdprogram för Lunds stifts samfälligheter/församlingar och deras kyrkor med sina inventarier, kyrkotomter och begravningsplatser	2001-11-28
8 Göteborg	Redovisning av enkäten rörande vård- och underhållsbehovet...	2003-09-17
8 Göteborg	Råd och riktlinjer för upprättande av vård- och underhållsplaner	Ant. av stiftsstyr. 2003-12-09
10 Härnösand	Riktlinjer för fördelning av kyrkoantikvarisk ersättning 2004	Ant. av stiftsstyr. 2003-02-25

Bilaga 4. Kalender 2003-2004

Fetstil anger fastslagna aktiviteter och tidpunkter. KAE= Kyrkoantikvarisk ersättning

<i>När</i>	<i>Aktivitet</i>
2002-11-30	Församlingarnas ansökningar om kyrkoantikvarisk ersättning för 2004
2003-01-23	Centrala samrådsgruppen
2003-01-31	Länsstyrelsernas yttranden till stiftens om kyrkoantikvarisk ersättning för 2004
2003-02-19	Seminarium om vård- och underhållsplanering arrangerat av Riksantikvarie- ämbetet
2003-03-31	Stiftens ansökan om ram för 2004
2003-04-23	Samrådsmöte med stiftshandläggare om KAE
2003-04-30	Riksantikvarieämbetets yttrande över kyrkoantikvarisk ersättning för 2004
2003-05-14 -15	Samrådsgruppernas årskonferens i Skara
2003-06-04	Kyrkofondens rambeslut för 2004 samt beslut om justeringar i villkor
2003-09-10	Sista dag för stiftens beslut om kyrkoantikvarisk ersättning för 2004
2003-09-10 -11	Kyrkoantikvariedagar i Karlstad, karaktäriseringsprojektet
2003-10-10	Riksantikvarieämbetets kalkmåleriseminarium
2003-10-15	Samrådsmöte med stiftshandläggare på Församlingsförbundet om KAE
2003-10-16	Centrala samrådsgruppen
2003-10-22 -23	Församlingsförbundets fastighetsdagar
2003-11-30	Församlingarnas ansökningar om kyrkoantikvarisk ersättning för 2005
2004-01-19	Kyrkorummet som tidsspegel, seminarium anordnat av projektgruppen för kyrkorummet
2004-01-22	Centrala samrådsgruppen
2004-02-19	Riksantikvarieämbetes hearing om stöld av kyrkliga inventarier
2004-03-15	Kyrkofondens styrelse, beslut om redovisning till regeringen för 2003
2004-04-27	Stiftshandläggarmöte i Uppsala om KAE